

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA PLZNI

Viditelný, hmatatelný, ale také skrytý zrakům obyvatel, ovšem o nic méně důležitý. Takový je přínos Západočeské univerzity v Plzni pro západočeskou metropoli. Plzeňané mají univerzitu nejčastěji spojenou se studenty a vědci, ale tento text se zaměří na její takzvanou třetí roli. Na to, co univerzita dělá pro veřejnost. Motto článku vznikne, když z názvu školy odstraníme jedno písmeno: Západočeská univerzita Plzni.

text: **Pavel Korelus**
foto: **Roman Muchka**

Na začátku letošního dubna vzbudil velký zájem další plod spolupráce města Plzně a Fakulty designu a umění Ladislava Sutnara. Mladí talentovaní designéři dostali příležitost promluvit do podoby zastávek plzeňské MHD, neboť město chce navrhnout jejich jednotnou tvář.

Dvě zastávky podle mladého designéra Radka Muziky už Plzeňanům slouží na prodloužené trati tramvaje č. 4 u univerzitního kampusu na Borech, nyní je na řadě zbytek města a další nápady.

Dílo Sutnarky ale Plzeňané znají i odjinud. Už deset let představuje tvorbu studentů i pedagogů fakultní galerie v Riegrově ulici a například Mlýnskou strouhu zdobí portrét Václava Havla od studentky Terezy Fialové. Průmyslovou halu na Borech proměnila v největší mural art v Plzeňském kraji designérka a pedagožka Kristina Fišerová (viz rozhovor na str. 10), jedním z oblíbených míst v Borském parku se stalo to s pomníkem Ruka, který připomíná Jiřího Trnku i boj proti totalitě a pod nímž je podepsán děkan fakulty Josef Mištera.

Součást širšího okolí

Hlavy a ruce Západočeské univerzity však Plzni nedávají zdaleka jen umění. „Univerzita ze své podstaty formuje

prostředí, v němž působí. Jejím úkolem je trvalá interakce s celou společností s cílem pozitivně ovlivňovat bližší i vzdálenější okolí a přispívat k šíření poznatků a kulturních hodnot mnoha způsoby. Hovoříme o takzvané třetí roli univerzity, kterou se nám daří různými aktivitami naplňovat,“ říká rektor Miroslav Holeček.

O jaké aktivity tedy například jde?

Už více než rok se dobře ví o tom, jak pomáhá Fakulta zdravotnických studií. Její studentky a studenti se s nástupem koronavirové pandemie brzy ocitli na seznamu těch nejpotřebnějších a do takzvané první linie odcházeli ještě dříve, než skutečně museli. Považovali to za svoji povinnost. Ať už pomáhají v nemocnicích, u zdravotnické záchranné služby, hygienikům nebo na odběrových místech, koronavirová pandemie je postavila do obtížné situace, ve které musí zvládnout zároveň studium i tyto povinnosti.

Kromě dobrého pocitu studentům jejich úsilí kompenzují také slova chvály, která na ně přicházejí. Ať už jim poděkuje vděčný pacient, děkan fakulty, ředitel záchranářů nebo primář nemocnice, studenti si toho váží stejně jako oni jejich nasazení. „Bez jejich pomoci bychom obrovský nápor výjezdů a následnou dekontaminaci výjezdových skupin zvládali s velkými obtížemi,“ ocenil ředitel Zdravotnické záchranné služby Plzeňského kraje Pavel Hrdlička studenty, kteří se stali součástí záchrannářských týmů na základnách v Plzni a Domažlicích.

Vysoká škola školám

S nasazením studentů na jejich budoucí pracoviště má zkušenosti i Fakulta pedagogická. Také oni se během

pandemie stali velmi potřebnou silou, ať už při doučování dětí na distanční výuce, nebo při péči o ratolesti vytížených zdravotníků. „Jsme rádi, že naše spolupráce takto funguje a že ve vás máme oporu v dobách, kdy to skutečně potřebujeme,“ vyjádřila vděk ředitelka ošetrovatelské péče Nemocnice Privamed Jana Vyoralová.

S pandemií nesovisí, ovšem stejně přínosný je koncept Plzeňské fakultní školy, který na Fakultě pedagogické vznikl ve spolupráci s magistrátem. Má vysílat do mateřských, základních i středních škol co nejlépe připravené nové učitele, pomáhat školám v personální nouzi a rozvíjet jejich výzkumné aktivity.

Koncept se opírá o tři základní pilíře. Prvním je rozvíjení praxe studentů, které umožní partnerství uzavíraná se školami. Praxe by měly být průběžné a graduující tak, aby student nejprve nastoupil jako pomocník pedagoga, seznámil se s žáky, poznal klima třídy a na konci procesu už sám učil. Praxe by měly probíhat ve stanovených dnech během celého navazujícího magisterského studia. To studentům umožní průběžně reflektovat zkušenosti z praxe v didaktických seminářích. Absolventi tak budou moci do zaměstnání nastoupit co nejlépe připraveni.

Druhým pilířem konceptu bude vytvoření databáze mapovaných škol, která fakultě umožní posílat studenty či didaktiky vypomáhat tam, kde jich bude nejvíce zapotřebí. Třetí pilíř má přinést rozvoj výzkumných aktivit na školách a postupně zlepšovat kvalitu výuky. „Na konci roku 2020 jsme podepsali v tomto duchu memoranda se sedmi školami v regionu, a zahajujeme tak s nimi úzkou spolupráci,“ shrnul děkan Pavel Mentlík.

Chytrá pomoc

Možná méně viditelná, ale neméně důležitá je práce tří technických fakult Západočeské univerzity. Řidičům, kteří v Plzni zažívají perné chvíle za volantem, může lepší cestu poradit chytrá aplikace Intenzita dopravy v Plzni, na níž pracoval tým katedry geomatiky Fakulty aplikovaných věd. Aplikace průběžně sbírá data o dopravě, zohledňuje aktuální stavby a uzavírky ve městě a kdokoliv si od ní může nechat „předpovědět“ hustotu dopravy v určitý den a hodinu. Praktického pomocníka využívá stejně jako řidiči také magistrát při plánování dopravních omezení. Aplikace patří do konceptu Smart City Plzeň a není to jediný univerzitní příspěvek.

Do oblasti Smart City náleží také projekty Správy informačních technologií města Plzně, jejíž piloti dronů spolupracují s vědci Fakulty elektrotechnické. Dronaři se jako první v republice stali součástí integrovaného

záchranného systému, jejich letouny asistují i hasičům a vědci z fakultního výzkumného centra RICE pro ně vyvinuli speciální senzory, které po shoení dronem změří teplotu, vlhkost či toxické látky a pomohou hasičům zachraňovat životy.

V souvislosti s Fakultou elektrotechnickou je třeba zmínit také projekt SmartCAMPUS, který univerzitní kampus postupně proměňuje v areál pro testování těch nejmodernějších chytrých technologií a městům, obcím, firmám a subjektům nabízí při zavádění smart vychytávek pomocnou ruku zkušeného asistenta.

Aby bylo příjemněji

Středisko pro výzkum regionálního rozvoje, fungující pod katedrou geografie Fakulty ekonomické, běžný Plzeňan na rozdíl od dronů už asi znát nebude. Jeho odborníci se přitom zapojují do tvorby rozvojových dokumentů města, které se týkají udržitelného rozvoje a životního prostředí, tedy důležitých oblastí života obyvatel.

Provedli například ekohydrologické mapování území města Plzně, při němž dokumentovali podmínky odtoku vody, výparu nebo kvality prvků městské zeleně, které pomáhají hospodařit se srážkovou vodou.

Město pracovníky střediska využívá i jako konzultanty. V poslední době se například v rámci projektu na revitalizaci městských center v ČR podílejí na strategii rozvoje centra, kterou připravuje Útvar koncepce a rozvoje města Plzně. Pro potřeby města také katedra geografie spolu s kolegy z Olomouce zpracovávala poctové teplotní mapy. Plzeňané označovali místa, kde se během léta cítí příjemně a kde ne, a poznatky o takzvaném teplotním stresu poslouží opět při plánování rozvoje veřejných prostranství města ke spokojenosti obyvatel i návštěvníků.

Je-li řeč o průzkumech pro zkvalitnění života ve městě, nemohou zůstat stranou sociologové Fakulty filozofické. Bezdomovectví: Lze nějak přijatelně řešit? Případně jak? je název studie, kterou pro radnici připravují vedoucí katedry sociologie Jan Váně a Petr Vašát ze Sociologického ústavu Akademie věd. Ke spolupráci přizvali i odborníky z řad poskytovatelů sociálních služeb, na základě výzkumu vznikne jednotná koncepce pro řešení bezdomovectví. „Je potřeba nastavit soubor opatření, která by byla efektivní a přijatelná jak pro obyvatele města, tak pro neziskové organizace, jež se problematikou bezdomovectví zabývají, i pro akademickou obec či vedení města a městských obvodů,“ popsal očekávání města radní David Šlouf.

První předběžné výsledky představili sociologové v květnu. Mezi potřebami lidí bez domova jsou například noclehárny pro páry, právní pomoc, pracovní příležitosti i teplé jídlo a přístup k pitné vodě. Kompletní výsledky představí autoři na přelomu září a října, v listopadu má být navržena koncepce hotová.

Už v minulosti provedli sociologové pro město podobný výzkum na téma sociálních služeb, zaměřený na potřeby osob se zdravotním postižením, ohrožených vyloučením, na cizince, seniory a rodiny s dětmi. Odbor sociálních služeb a Městský ústav sociálních služeb pak použily výsledky ke zkvalitnění péče o tyto skupiny obyvatel.

Památky univerzity

Přínos univerzity městu ale může vypadat ještě úplně jinak. Třeba jako jedna z nejkrásnějších budov v historickém centru Plzně. Řeč je o adrese sady Pětatřicátníků 14, kde dnes sídlí Fakulta právnická. Kulturní památka s novorenesanční tváří slouží studentům už od roku 1949, kdy v ní sídlila předchůdkyně Západočeské univerzity, Vysoká škola strojní a elektrotechnická v Plzni. Nejprve strojaři a po nich elektrotechnici se postupně přestěhovali do nového kampusu na Borech, ale univerzita se osířelé budovy nevzdala. Naopak ji nechala podstoupit rozsáhlou rekonstrukci, která její fasádu například vrátila obdélníkové sgrafito, a v roce 2006 ji otevřela už jako novou Fakultu právnickou, které si díky poloze u hlavního tahu městem všimne každý.

Někdejší lesk vrátila Západočeská univerzita v poslední době ještě jedné zajímavé stavbě, když v roce 2019 zrekonstruovala původně gotický dům s renesanční a barokní přestavbou, dnes památkově chráněné sídlo Fakulty filozofické na rohu Sedláčkovy a Veleslavínovy ulice.

Univerzitní město

V neposlední řadě se dá říci, že Západočeská univerzita přispívá městu samotnou svojí existencí, protože Plzeň, která si v dobách největší slávy Škodových závodů vysloužila přezdívku „průmyslové srdce republiky“, potřebovala pro průmysl lidi. Kromě učilišť a středních škol je vychovávala právě Vysoká škola strojní a elektrotechnická a Západočeská univerzita v této tradici pokračuje. Nejen technické, ale i humanitní fakulty udržují kontakty s významnými domácími i zahraničními partnery a připravují potřebné absolventy pro budoucnost. Uplatnění přitom často nacházejí v místních firmách, kam během studií docházejí na praxe a kde se

osvědčí a udělají dobré jméno sobě i své alma mater. I díky tomuto propojení se o Plzni může mluvit jako o univerzitním městě.

„Západočeská univerzita je pro nás velmi důležitým partnerem,“ říká plzeňský primátor Martin Baxa. „Abychom dokázali uspět jako moderní evropské město, potřebujeme vzdělané občany a potřebujeme se neustále rozvíjet. Snažíme se proto oslovovat studenty, kteří mají ambici posouvat jednotlivé oblasti života, přidávat jim nové hodnoty a pomáhat růst oborům, jež vystudovali či studují. Důkazem, že se nám to daří, jsou i společné projekty s jednotlivými fakultami ZČU. Každý takový projekt zvyšuje prestiž univerzity i města Plzně a já za to děkuji,“ dodává. ●

